

Budgetunderlag 2019–2021

Innehåll

Innehåll	1
Budgetunderlag för verksamhetsåren 2019–2021.....	2
1. Anslag	2
Sammanfattning	2
Språk, minnen och mångfald.....	3
2. Förändrat behov av lokaler.....	5
3. Anslagskredit och kredit på räntekonto.....	6
4. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar	6
5. Verksamhetsinvesteringar	7
6. Beräkning av förutsättningarna för verksamhetens finansiering m.m.....	7

Budgetunderlag för verksamhetsåren 2019–2021

1. Anslag

Sammanfattning

Institutet för språk och folkminnen anholder om att anslaget 3:3 *Institutet för språk och folkminnen*, inom utgiftsområde 17, från och med 2019 höjs med 2 miljoner kronor till språkvårdande insatser i svenska som andraspråk samt med ytterligare 2 miljoner kronor från 2020, för att utveckla arbetet med att beskriva språksituationen i Sverige med avseende på den ökade språkliga mångfalden i samhället. Vidare äskar institutet om att anslaget under perioden 2019–2021 tillförs en tillfällig resursförstärkning om 2 miljoner kronor per år för utveckling av institutets arbete med digitalisering och digitala humaniora samt utveckling av nya digitala verktyg för rådgivnings- och upplysningsverksamheten. Institutet för språk och folkminnen äskar även om en tillfällig höjning av anslaget med 1,2 miljoner kronor för att möjliggöra en utredning om inrättande av språk- och/eller kompetenscentrum för de nationella minoriteternas språk och kultur.

Slutligen vill Institutet för språk och folkminnen uppmärksamma att det finns skäl att överväga om delar av de medel som avsatts för att stödja ideellt kulturarvsarbete och som i dag fördelas av Riksantikvarieämbetet, istället bör fördelas av Institutet för språk och folkminnen. Det rör sig då om de medel som är särskilt riktade till insatser för det immateriella kulturarvet och levande traditioner.

Förslag till finansiering 2019-2021 i 2018 års prisnivå (tkr)	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Anslag					
Utgiftsområde 1, anslag 7:1 ap.6	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Utgiftsområde 1, anslag 7:1 ap.16	3 892	3 900	3 900	3 900	3 900
Utgiftsområde 17, anslag 1:4 ap.11	1 270	1 292	1 292	1 292	1 292
Utgiftsområde 17, anslag 3:3 ap.1*	66 498	67 583	72 245	73 044	73 044
* varav föreslagen ny finansiering (tkr)			2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Flerspråkighet och migration, inklusive Bildteman			2 000	4 000	4 000
Digitalisering och digitala humaniora			2 000	2 000	2 000
Utreda förutsättningar för att möjliggöra uppbyggnaden av ett nationellt kompetenscentrum för nationella minoriteter			1 200		
			Summa	5 200	6 000
				6 000	6 000

Språk, minnen och mångfald

Språket är nyckeln. För de många nyanlända som kommit till Sverige de senaste åren är kunskaper i svenska nyckeln till studier, arbete och integrering. Språket är vår viktigaste kulturbärare och genom att studera utvecklingen av språk, namnskick och dialekter får vi förståelse för historiska skeenden och perspektiv på tendenser och fenomen i vår egen samtid. Språket är en grundläggande del av vår identitet – möjligheten att få läsa, höra och använda sitt eget språk är en hörnsten i arbetet för att garantera de nationella minoriteternas och urfolket samernas rättigheter. Sverige har de senaste 15 åren tagit stora steg framåt inom språkpolitiken och Institutet för språk och folkminnen har som central myndighet på språkets område fått allt större uppgifter och ett breddat ansvarsområde. Den ökade språkliga och kulturella mångfalden i Sverige och den teknologiska utvecklingen gör också att myndigheten ställs inför nya krav och utmaningar inom alla verksamhetsområden. Det finns behov av att förstärka insatserna inom dessa områden, vilket också kräver ökade resurser.

Institutet för språk och folkminnen har en av Sveriges största folkminnessamlingar. I myndighetens arkiv finns resultatet av över hundra års arbete med att dokumentera folklig kultur: berättelser om människors liv och leverne i vardag och fest. Det finns ett omfattande och djupt engagemang kring frågor som rör det immateriella kulturarvet i Sverige och världen. Den forskning, dokumentation och kunskapsförmedling som Institutet för språk och folkminnen bedriver kring både äldre generationers liv och traditioner och vår egen föränderliga tid får hela tiden ny relevans. Riksdagen fattade 2017 beslut om en ny kulturarvspolitik för Sverige och i den betonas bland annat institutets uppdrag att samordna Sveriges insatser inom ramen för Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet. Institutet ser det som angeläget att detta arbete kan fördjupas.

Institutet för språk och folkminnen lyfter nedan fram ett antal områden som är angelägna att vidareutveckla och som för att göra detta kräver ökade resurser.

Flerspråkighet och migration

Institutet har en viktig roll att fylla som den enda myndigheten med övergripande ansvar för språksituationen i Sverige. En av huvuduppgifterna är att följa språkutvecklingen i landet och att verka för att språklagen och de nationella språkpolitiska målen följs.

Sverige har de senaste åren tagit emot fler flyktingar än någonsin i modern tid. De nyanlända som kommer till Sverige har stora behov av att snabbt få lära sig svenska för att därefter kunna etablera sig i samhället; påbörja eller slutföra utbildningar, eller ta steget direkt in på arbetsmarknaden. För att nå sina mål har nyanlända behov av lärare med kompetens inom svenska som andraspråk, uppdaterade ordböcker till stöd för inläringen och tillgång till yrkesskickliga tolkar som har tillgång till aktuella ordlistor. Institutets arbete med svenska som andraspråk och flerspråkighet blir allt mer angeläget. Läromedel som fokuserar på olika typer av språklig variation, och behandlar exempelvis dialekter och namnskick i Sverige, har tagits fram.

Lexin är en serie med lexikon på minoritetsspråk som är speciellt anpassade för att användas i undervisningen i svenska som andraspråk. År 2008 överfördes delar av Lexin-utgivningen från Skolverket till Institutet för språk och folkminnen. Skolverket fortsatte dock med utvecklingen av en digital variant av Bildteman, som är en bildsamling i Lexin-serien till stöd för bland annat tolkning. Ambitionen är att överföra ansvaret för den digitala versionen av Bildteman från Skolverket till Institutet för språk och folkminnen,

vilket för institutets del skulle innebära merkostnader för utveckling och drift på uppskattningsvis 250 000 kronor per år.

Institutets uppgift enligt instruktionen är att samla kunskap om och följa användningen av även andra språk i Sverige, en utmaning som nu är om möjligt än mer aktuell än tidigare. Forskningen behöver följa de nya språken i Sverige samt de kulturarv som landets nya invånare för med sig i möten med andra traditioner. Institutets samlingar och kompetens inom personnamnsområdet utgör en kunskapsbas för inriktningen mot en förändrad syn på nyanländas personnamn, som i sin tur kan leda till ökad kunskap och förståelse.

Det finns stora behov av att stärka institutets arbete när det gäller nyanlända, språklig mångfald och svenska som andraspråk. För att göra detta möjligt ser institutet behov av ökade resurser.

Digitalisering och digital humaniora

Sedan slutet av 1800-talet har det som utgör samlingarna vid Institutet för språk och folkminnen successivt byggts upp. I dag ger det samlade materialet en unik bild av hur människor levt, talat och tänkt, hur traditioner och folkliga trosföreställningar sett ut och hur språk, dialekter och namnskick har utvecklats genom seklerna. Både för dagens och framtidens forskning är det av största betydelse att detta material finns tillgängligt och sökbart, och det är också viktigt att tillgängliggöra samlingarna för undervisning, för civilsamhället och för den intresserade allmänheten.

Det fortsatta insamlings- och dokumentationsarbetet som sker i dag genomförs i huvudsak digitalt. Även om institutet prioriterat digitaliseringsarbetet under flera år, finns det med nuvarande resurser ingen möjlighet att digitalisera och att tillgängliggöra samlingarna i den omfattning som långsiktigt krävs. En förstärkning av resurserna till myndigheten skulle till exempel ge möjlighet att erbjuda interaktiva kartor, dialog och delaktighet kring äldre samlingar och ny insamling. Institutet skulle kunna nå nya målgrupper, framför allt yngre personer som i dag har en hög digital närvaro och använder sociala medier som en viktig kommunikationskanal.

Digitaliseringen ger också helt nya möjligheter att öka och anpassa den rådgivnings- och upplysningsverksamhet som institutet bedriver kring till exempel klarspråk och språkvård, dialekter, ortnamn och folkminnen. För att kunna genomföra digitaliseringsprocesser och utveckla allt från e-arkiv till digitala tjänster och samarbetsytor krävs dock initialt ett ökat ekonomiskt utrymme.

Kompetenscentrum för de nationella minoriteternas språk och kultur

Ett antal utredningar som regeringen har tillsatt har uppmärksammat behovet av att förbättra svenska statens och kommunernas insatser gentemot landets nationella minoriteter. Det finns förslag om att förtydliga gällande lagstiftning och se till att efterlevnaden blir bättre. Utredningarna lyfter också fram att kunskapsnivån kring de nationella minoriteterna och deras språk behöver bli bättre i alla delar av samhället. Institutet för språk och folkminnen har länge arbetat för att främja de nationella minoritetsspråken och kulturen inom ramen för språkvården, namnvården och folkminnesuppdraget. Det finns inom myndigheten en språklig och kulturell kompetens, likväl som en generell kunskap kring de nationella minoriteterna och det svenska teckenspråket och dess talare.

Som institutet har påpekat i det remissvar som lämnats på utredningen *Nästa steg? Förslag till en stärkt minoritetspolitik* (SOU 2017:60) har myndigheten goda förutsättningar att bygga upp ett nationellt kompetenscentrum kring nationella minoriteter förutsatt att resurser tillförs för ett sådant uppdrag. Institutet ser det som angeläget att frågan om inrättandet av särskilda funktioner för att stärka de nationella minoriteternas språkliga och kulturella rättigheter utreds skyndsamt. Ett sådant utredningsarbete kan med fördel genomföras inom myndighetens ram och då i nära samarbete med de nationella minoriteterna. Sametinget ansvarar för den samiska språkvården. Urfolket samerna och de samiska språken omfattas därför inte av ett eventuellt kommande uppdrag om språkcentrum. För att genomföra uppdraget behöver Institutet för språk och folkminnen tillföras medel för att förstärka sina utredande resurser och för kringkostnader förknippade med utredningen.

Det immateriella kulturarvet och levande traditioner

I propositionen för en samlad kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116) gör regeringen bedömningen att Institutet för språk och folkminnen fortsatt bör vara samordnande och stödjande myndighet för arbetet med tillämpningen av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet. Institutet har sammantaget lång erfarenhet och betydande kompetens i frågor som rör konventionen och det immateriella kulturarvet.

Regeringen gör också bedömningen att en utgångspunkt för arbetet med tillämpningen av konventionen i Sverige bör vara att främja och stärka det civila samhällets egna förutsättningar att bevara, föra vidare och utveckla det immateriella kulturarvet. För att stimulera ideellt kulturarvsarbete inrättades under 2017 ett stöd om minst 8 miljoner svenska kronor per år, vilket fördelas av Riksantikvarieämbetet. Institutet för språk och folkminnen föreslår att regeringen ser över möjligheterna för att delar av detta stöd i framtiden förvaltas av Institutet för språk och folkminnen inom ramen för den samlade kompetens och organisation som finns kring arbetet med Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet.

2. Förändrat behov av lokaler

Under 2017 har myndigheten tecknat avtal för förnyade hyreskontrakt för kontorslokaler i Uppsala, Stockholm och Göteborg. De nya hyresavtalen är planerade i tid på ett sätt som ska underlätta för planering och placering av verksamheten och dess behov i framtiden.

Nya lokaler kommer att sökas för verksamheten i Göteborg inför att den nuvarande kontraktstiden löper ut 2020. Lokalerna behöver på ett bra sätt tillgodose verksamhetens behov av godkänd arkivmiljö för att såväl kunna bevara de omfattande arkivsamlingarna, som att rymma arbetsplatser som uppfyller kraven på en god arbetsmiljö samt möjlighet att ta emot besökare.

Ort	Kontraktstid		
	t.o.m	Hyra/m ²	Yta m ²
Göteborg, Vallgatan	2020-03-31	2 287	608
Stockholm, Alsnögatan	2021-09-30	1 999	750
Uppsala, Arkivcentrum	2023-09-30	1 591	2 436

3. Anslagskredit och kredit på räntekonto

Institutet anmäler ett behov av en sedvanlig anslagskredit på 3 procent av anslaget under 2019–2021.

Behovet av kredit på räntekontot bedöms vara oförändrat för 2019–2021.

4. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Institutet anmäler ett preliminärt behov av oförändrad låneram på 4,5 miljoner kronor för 2019–2021. Investeringsbehovet omfattar löpande ersättningsinköp av inventarier, digitaliseringsutrustning och kontorsmaskiner, immateriella anläggningstillgångar i form av fortsatt utveckling av olika webbfunktioner, databaser samt eventuella investeringar i samband med byte av lokaler. Ränteutgifterna har beräknats ligga på nuvarande nivå (0 procent) under innevarande år, därefter har myndigheten uppskattat räntenivån till 0,5 procent under 2019 och därefter 0,5 procent ökning varje år upp till 1,5 procent 2021.

(tkr)	2017	2018	2019	2020	2021
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	2 391	2 667	2 978	3 834	3 129
Nyupplåning	1 060	1 100	1 700	780	650
Amorteringar	-784	-789	-844	-1 485	-976
UB lån i Riksgäldskontoret	2 667	2 978	3 834	3 129	2 803
Beslutad/föreslagen låneram	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Ränteutgifter	-7	0	19	31	42
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 17 anslag 3:3 ap.1	777	789	863	1 516	1 018
Övrig finansiering	0	0	0	0	0

5. Verksamhetsinvesteringar

Omfattningen på institutets planerade verksamhetsinvesteringar ligger under 20 miljoner kronor och redovisas i tabellen nedan. Institutet har inte i uppdrag att planera för samhällsinvesteringar såsom de definieras i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

(tkr)	2017 Utfall	2018 Prognos	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	550	300	300	300	300
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier m.m.	510	300	600	480	350
Byggnader, mark och annan fast egendom					
Övriga verksamhetsinvesteringar		500	800		
Summa verksamhetsinvesteringar	1 060	1 100	1 700	780	650
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	1 060	1 100	1 700	780	650
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Anslag (efter medgivande av regeringen)					
Summa finansiering	1 060	1 100	1 700	780	650

6. Beräkning av förutsättningarna för verksamhetens finansiering m.m.

Institutet anholder om att anslaget 3:3 Institutet för språk och folkminnen, inom utgiftsområde 17, från och med 2019 höjs med 2 miljoner kronor till språkvårdande insatser i svenska som andraspråk samt med ytterligare 2 miljoner kronor från 2020, för att utveckla arbetet med att beskriva språksituationen i Sverige med avseende på de större invandrarspråken. Vidare äskar institutet om att anslaget under perioden 2019–2021 tillförs en tillfällig resursförstärkning om 2 miljoner kronor per år för utveckling av institutets arbete med digitalisering och digitala humaniora samt utveckling av nya digitala verktyg för rådgivnings- och upplysningsverksamheten. Institutet för språk och folkminnen äskar även om en tillfällig höjning av anslaget med 1,2 miljoner kronor för att möjliggöra en utredning om inrättande av språk- och/eller kompetenscentrum kring de nationella minoritetsspråken.

Med dessa förstärkningar bedömer institutet att myndighetens behov kommer att rymmas inom disponerade anslag och anslagsposter.

Förslag till finansiering 2019-2021 i 2018 års prisnivå (tkr)	2017	2018	2019	2020	2021
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Anslag					
Utgiftsområde 1, anslag 7:1 ap.6	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Utgiftsområde 1, anslag 7:1 ap.16	3 892	3 900	3 900	3 900	3 900
Utgiftsområde 17, anslag 1:4 ap.11	1 270	1 292	1 292	1 292	1 292
Utgiftsområde 17, anslag 3:3 ap.1	66 498	67 583	72 245	73 044	73 044
<i>varav Regleringsbrev</i>	65 930	67 045			
<i>varav föreslag i BP18 + beräknat 2021</i>			67 045	67 044	67 044
<i>varav ingående överföringsbelopp</i>	1 106	538			
<i>förslag till ny finansiering</i>			5 200	6 000	6 000
<i>varav utnyttjande av anslagskredit</i>					
Avgiftsintäkter som disponeras	2 649	3 000	3 000	3 000	3 000
Övriga intäkter som disponeras	7 847	5 000	5 000	5 000	5 000
Summa samtliga anslag	83 156	81 775	86 437	87 236	87 236

